

Respons

Algerie: Utroskap og seksuelle relasjoner utenfor ekteskap

- Er seksuelle relasjoner før ekteskap forbudt ifølge loven? Hvilke reaksjoner kan man risikere dersom man har sex før ekteskap?
- Er utroskap forbudt ifølge loven? Hvilke reaksjoner kan man risikere dersom man begår utroskap?

Seksuelle relasjoner før ekteskap

Det finnes ingen lovbestemmelse som forbyr seksuelle relasjoner mellom to ugifte personer, og det vil derfor ikke bli noen rettslige konsekvenser av slike relasjoner¹. Eventuelle reaksjoner vil være av sosial art (advokat Nadia Ait Zaï, e-post september 2013).

Algerie er et muslimsk land, og algeriere flest forholder seg til de moralske idealene som kjennetegner sharia, selv om disse ikke nødvendigvis er nedfelt i landets lovverk. I henhold til islam er kun seksuelle relasjoner innenfor rammen av et gyldig ekteskap tillatt. Alle utenomekteskapelige seksuelle relasjoner går under begrepet *zina*, og er forbudt. I realiteten reageres det kun mot kvinner dersom de har seksuelle relasjoner uten å være gift.

Kravet om kvinnelig ærbarhet er sterkt i Algerie, og en kvinne forventes å være jomfru når hun inngår ekteskap². Ikke bare forventes hun å være jomfru, men hun forventes også å unngå alle situasjoner hvor seksuelle relasjoner potensielt kan komme til å finne sted, og å unngå bekledding eller andre markører (som for eksempel sigaretter eller utfordrende kroppsspråk) som kan signalisere seksuell tilgjengelighet. Algeriske jenter lærer helt fra de er små at det ikke er menns ansvar å kontrollere sin seksualitet, men at det kvinners ansvar å bevare sin

¹ Så fremt partene er av ulikt kjønn, over seksuell lavalder og at relasjonen er frivillig. Merk også at paragraf 333 i straffeloven forbyr «usømmelig adferd» i det offentlige rom, med en strafferamme på opp til to års fengsel, samt bøter. Det finnes eksempler på at ugifte par har blitt anholdt av politiet med bakgrunn i denne hjemmelen.

² Enkelte familier krever legeerklæring på at kvinnen er jomfru før hun gifter seg (U. S. Department of State 2013). Ifølge Marzouki (2010) tolkes ofte det formelle kravet om legeattest ved ekteskapsinngåelse som krav om legeerklæring på at kvinnen er jomfru. Rekonstruksjon av jomfruhinnen er ikke uvanlig i Algerie (advokat Nadia Ait Zaï, e-post september 2013).

ærbarhet. Dette innebærer for eksempel i størst mulig grad å unngå det offentlige rom, hvor kvinner utsetter seg for menns blikk (Addi 2005).

Kravet om ærbarhet og uklanderlig oppførsel er så sterkt at kvinner som utfordrer disse normene automatisk blir sett ned på i samfunnet. På bestilling fra avisen *Le Temps* gjennomførte analysebyrået Ecotechnics i 2010 en undersøkelse om algerieres holdninger til ulike aspekter ved seksualitet, herunder holdninger til kvinner som har sex før ekteskapet. Undersøkelsen viser at holdningene generelt sett er svært negative, både blant kvinner og menn. Karakteristikkene som brukes om kvinner som har sex før ekteskapet varierer på en skala som går fra «æresløs» og «prostituert» til «tankeløs» og «uansvarlig». Kun en svært liten andel av respondentene anser at dette burde være kvinnens frie valg (Ecotechnics 2010).

Siden det å ha sex før ekteskapet kan få alvorlige følger for en kvinnes omdømme, må slike relasjoner, i den grad de i det hele tatt finner sted³, foregå på en svært diskret måte. Dersom det er kjent for omgivelsene at en kvinne har sex før ekteskapet, vil det moralske omdømmet til kvinnen og hennes familie svekkes. Familien vil tape ansikt og anseelse i sitt nettverk, føle skam og bli baksnakket og latterliggjort i lokalmiljøet. Dersom kvinnen oppfattes som «umoralsk», kan dette svekke hennes verdi på ekteskapsmarkedet, fordi ærbarhet er en viktig kvalitet ved valg av ektefelle.

Eventuelle reaksjoner fra familien overfor en kvinne som har sex før ekteskapet kan innebære alt fra irettesetting til bruk av fysisk og psykisk vold, som kan variere i alvorsgrad og omfang.

Den alvorligste konsekvensen av at en kvinne har sex før ekteskapet, oppstår dersom hun får barn utenfor ekteskap, noe som er svært stigmatiserende i det konservative, algeriske samfunnet. Ofte kan graviditet utenfor ekteskap medføre at kvinnen blir jaget vekk fra hjemmet sitt (advokat Nadia Ait-Zai, e-post september 2013). Situasjonen for ugifte mødre beskrives slik av Country of Return Information Project:

The situation of unmarried mothers and abandoned children is a social drama that is increasingly growing. According to the [...] Algerian association for Children and Volunteer Foster families [...] the situation of mothers who abandon their children is terrible. Most of these women are young, single and come from conservative families that do not accept the single mother status for their daughters. The single mother taboo is still very present in the Algerian society. Being punished by Muslim laws, sexual relations out of wedlock often lead to young single women hiding their pregnancy in order to avoid disgrace and stigmatization of families. A legal measure allows these young girls to give birth in anonymity in hospitals, giving new-born babies the possibility to be born in fair conditions and to be sent to State nurseries. "The solidarity ministry record 3,000 unmarried mothers every year. In a society which still does not accept the existence of unmarried mothers, most of them are tempted to abandon their children to state nurseries or leave them in hospitals or on the street". One percent of all births are illegitimate, i. e. out of wedlock. They are still poorly perceived in the widely conservative Algerian society. Political parties of Islamist tendency consider giving birth in anonymity as "incitement and support of

---

³ Ifølge nevnte undersøkelse svarer nesten alle respondenter som oppgir å ha hatt en seksuell relasjon før ekteskapet at handlingene i realiteten begrenser seg til kyssing, berøring og lignende, og sjelden samleie (Ecotechnics 2010).

prostitution” and keep getting back to that issue over and over again (Country of Return Information Project 2009, s. 67-68).

Abort er forbudt i Algerie, og kun tillatt dersom kvinnens liv er i fare.

Utroskap

Utroskap er forbudt i henhold til straffelovens paragraf 339 (Code pénal 2007), både for menn og kvinner. Strafferammen er opp til to års fengsel. Loven stipulerer at straffeforfølgelse kun skal settes i gang på bakgrunn av en anmeldelse fra ektefellen. Dersom ektefellen trekker anmeldelsen, avsluttes straffeforfølgelsen. Paragraf 341 i straffeloven setter som beviskrav at den utro parten oppdages på fersk gjerning (in flagrante delicto) og at dette nedfelles i en skriftlig rapport utarbeidet av kriminalpolitiet, eller at vedkommende selv innrømmer forholdet og enten formulerer dette skriftlig eller innrømmer det i rettsmøte.

Det strenge beviskravet gjør at få slike saker føres for retten. Det finnes ingen statistikk over hvor ofte utroskapsaker prøves i domstolene, fordi myndighetene er lite interessert i slike saker (algerisk advokat, e-post, januar 2011).

Reaksjoner på kvinnelig utroskap kan være at mannen tar ut skilsmisse og/eller anmelder kvinnen til politiet. Dersom slik utroskap blir kjent, vil det føre til at kvinnen blir fordømt i lokalmiljøet. Det kan ikke utelukkes at kvinner utsettes for vold fra ektefellen ved mistanke om utroskap, men det er umulig å vurdere omfanget av dette, utover at vold i hjemmet generelt sett er utbredt i Algerie⁴. Det forekommer ifølge advokat Nadia Ait Zaï (e-post, september 2013) imidlertid «sjelden» at menn dreper sin ektefelle på grunn av utroskap.

Mannlig utroskap får sjelden konsekvenser. Ifølge advokat Nadia Ait Zaï (e-post, september 2013) vil mannen kunne bli straffeforfulgt for utroskap, dersom han er tatt på fersk gjerning, og kvinnen anmelder ham. Kvinnen kan søke om skilsmisse, men ifølge en algerisk advokat (e-post, januar 2011) er det vanskelig å få skilsmisse på bakgrunn av utroskap på grunn av de strenge beviskravene som stilles. Kvinnen kan imidlertid søke om skilsmisse ved *khul'*, en skilsmisstype som innebærer at kvinnen gir mannen økonomisk kompensasjon (i praksis hele eller deler av medgiften) mot at hun får skille seg. I praksis er kvinner ofte økonomisk avhengig av sin ektefelle, og har derfor ikke økonomiske ressurser til å skille seg (Marzouki 2010). Mange kvinner har derfor ikke annet valg enn å finne seg i mannlig utroskap.

Algeriske menn har i henhold til familie_loven adgang til å ta flere ektefeller, selv om loven setter særskilte vilkår for å tillate et polygamt ekteskap, blant annet tillatelse fra første ektefelle. Et økende antall menn velger å skille seg fra sin første ektefelle dersom hun ikke tillater at mannen tar en ny ektefelle. Omfanget av flergifte er likevel lite; kun 3 % av algeriske husholdninger er polygame (Marzouki 2010).

Æresdrap

Æresdrap, det vil si drap som begås i hensikt å gjenopprette den kollektive æren til en familie eller slekt som føler seg krenket på bakgrunn av at et kvinnelig familiemedlem har forbrutt

---

⁴ Ifølge en undersøkelse utført av algeriske myndigheter i 2006, svarte 10 % av de kvinnelige respondentene at de daglig eller ofte ble utsatt for fysisk vold. Over 30 % svarte at de regelmessig opplevde trusler om vold (Marzouki 2010). Ifølge Marzouki er det allmenn enighet om at tallet for voldsbruk mot algeriske kvinner i realiteten er mye høyere.

seg mot rådende normer, er ingen akseptert, kulturell praksis i Algerie (advokat Nadia Ait Zaï, e-post september 2013). Slike drap anses som uakseptable og vil bli straffeforfulgt som en forbrytelse. Vold mot kvinner som har brutt normer rundt seksuell atferd, vil heller ikke gjenopprette familiens ære i omgivelsenes øyne i en algerisk kontekst.

Dette utelukker selvsagt ikke at vold mot kvinner som overskrider moralske normer forekommer. Vold mot kvinner er som tidligere nevnt svært utbredt i Algerie, og vil også kunne ramme kvinner som har brutt rådende seksual-moralske normer, herunder det å ha seksuelle relasjoner før eller utenfor ekteskap. Det finnes også anekdotisk informasjon fra algerisk lokalpresse om menn som har drept eller skadet et familiemedlem, kjæreste, forlovede eller ektefelle på grunn av utroskap eller andre upassende seksuelle relasjoner.

I medhold av paragraf 279 i straffeloven kan retten frikjenne en mann eller en kvinne som skader eller dreper en utro ektefelle som blir tatt på fersk gjerning. Denne lovparagrafen, som ofte går under begrepet *crime of passion*, må skilles fra æresrelatert vold og drap. Mens æresdrap har sitt utgangspunkt i en modell der kvinnens seksualitet symboliserer familiens kollektive ære, er *crimes of passion* knyttet til et privat, følelsesmessig forhold mellom to mennesker der den ene partens utroskap oppfattes som et overgrep mot den andre partens individuelle følelser (Abu-Odeh 2011).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Abu-Odeh, L. (2011). Crimes of Honor and the construction of gender in Arab societies. *Comparative Law Review*, 2 (1). Tilgjengelig fra <http://www.comparativelawreview.com/ojs/index.php/colr/article/viewfile/18/22> [lastet ned 14. oktober 2013]
- Addi, L. (2005). Femme, famille et et lien social en Algérie. I : Thiebaut, A. & Ladier, M. (Red.), *Famille et mutations socio-politiques. L'approche culturaliste à l'épreuve*. Paris : Editions de la Maison des Sciences de l'Homme. Tilgjengelig via <http://halshs.archives-ouvertes.fr/docs/00/39/86/41/HTML/> [lastet ned 14. oktober 2013]
- [Code pénal] (2007). *Ordonnance N° 66-156 du 18 Safer 1386 correspondant au 8 juin 1966 portant code pénal, modifiée et complétée*. Alger: République algérienne démocratique et populaire. Tilgjengelig fra <http://www.joradp.dz/TRV/FPenal.pdf> [lastet ned 14. oktober 2013]

Respons **Algerie: Utroskap og seksuelle relasjoner utenfor ekteskap**

- Country of Return Information Project (2009, mai). *Country sheet Algeria*. Brussel: Country of Return Information Project. Tilgjengelig via http://www.ecoi.net/file_upload/470_1258194604_cs-algeria-en.pdf [lastet ned 10. oktober 2013]
- Ecotechnics (2010, juli). *Les Algériens et la sexualité. Sondage d'opinion pour le journal Le Temps*. Alger: Ecotechnics. Tilgjengelig fra http://www.ecotechnics-int.com/pdf/les_algeriens_et_la_sexualite_version_finale.pdf [lastet ned 14. oktober 2013]
- Marzouki, N. (2010). *Women's Rights in the Middle East and North Africa: Algeria*. New York & Washington DC: Freedom House. Tilgjengelig fra http://www.freedomhouse.org/sites/default/files/inline_images/Algeria.pdf [lastet ned 14. oktober 2013]
- U. S. Department of State (2013). *Country Reports on Human Rights Practices for 2012 - Algeria*. Washington DC: U. S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/documents/organization/204564.pdf> [lastet ned 30. oktober 2013]

Muntlige kilder

- Algerisk advokat. Brev uten dato, vedlagt e-post fra Norges ambassade i Alger 4. januar 2011.
- Nadia Ait Zaï, advokat, Centre d'Information et de Documentation sur les Droits de l'Enfant et de la Femme. Brev uten dato, vedlagt e-post fra Norges ambassade i Alger 29. september 2013.

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.